

Handläggare
Susanne Höglin
Telefon: 0850829766**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Riksby 1:13 m.fl. vid Linta Gårdsväg, förslag till detaljplan, 2017-16020

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet avstyrker förslag till detaljplan i föreliggande form.

Ärendet

Föreliggande planförslag innebär att området söder om Bromma flygplats omvandlas till en stadsdel omfattande cirka 1200 bostäder, 165 000 kvm BTA (bruttoarea) verksamhetsytor, hotell, grundskola, förskolor, idrott, torg och parker. Detaljplanen är utformad för att fungera med en fortsatt användning av Bromma flygplats och planarbetet följer inriktningen i *Program för centrala Bromma* vilket godkändes av stadsbyggnadsnämnden i augusti 2017. Den nya stadsdelen innehåller 24 kvarter med bostäder och verksamheter, punkthus och lameller i framförallt kringbyggda kvarter. Sedan stadsbyggnadsnämnden tog beslut om att starta föreliggande planarbete 2019 har antalet bostäder ökat från 900 till 1200. En ny huvudgata dras genom området parallellt med Linta gårdsväg. Huvudgatan utgör en ryggrad i stadsdelen från vilken övrigt gatunät förgrenar sig och bildar kvartersbebyggelse på vardera sidan. Huvudgatan följer flygbullerkurvorna från Bromma flygplats vilket gör att bostäderna placeras på västra sidan av huvudgatan och verksamheter på den östra. Det kvarter inom planområdet som innehåller en pumpstation för fjärrvärme samt ett nytt mobilitetshus med parkering, kontor och service behandlas inom en separat detaljplan (2019-0338).

På platsen ligger idag Lintaverken, SAS anläggning för provning och underhåll av jetmotorer som uppfördes efter ritningar av ingenjörsfirman Jacobsson och Widmark 1959. Anläggningen har som helhet höga kulturhistoriska värden och gestaltar en tid starkt präglad av framtidstro då civilflyget gick in i jetåldern. De två jetmotorprovhusen från 1959 bedömdes efter färdigställandet vara en av de förnämsta anläggningarna i sitt slag i Europa. I och med införandet av den betydligt större och mer kraftfulla jetmotorn till Boeing 747 (Jumbojet) uppfördes 1968 ytterligare ett motorprovhus

som var tre gånger så stort som de tidigare två för Caravelle- och DC-8-motorn. Byggnaden har slutna betongfasader med ett ingjutet mönster efter ritningar av Sven E Trädgårdh. Dess planform utgörs av formen på den jetmotor som byggnaden uppfördes för att testa. Inom Lintaverken anlades även kontor, restaurang, verkstäder samt apparatprovhus. I föreliggande detaljplan föreslås att samtliga byggnader förutom Lintaverkens motorprovhus från 1969 rivs.

Skönhetsrådet finner att platsen är möjlig att bebygga men att en större dispositionsplan för hela Brommafältet bör tas fram före enskilda planförslag presenteras. Som en del i detta helhetsgrepp finner rådet också att en kulturmiljöinventering och värdering av hela flygplatsområdet bör göras. Oklarheten kring Brommafältets framtid borde även mana till en större försiktighet med naturmarken. Vad som händer med grönområdena öster och väster om planområdet i nästa detaljplan är ännu oskrivet vilket får till följd att större ingrepp i värdefull natur görs än vad som är nödvändigt. Detta eftersom det område som är möjligt för bostäder blir så pass litet inom förslaget. Med frågan om Brommas framtida planering utredd hade ingreppet i skogspartiet vid Lilla Kvarnberget kunnat undvikas, och samtidigt hade möjligheten att placera och få ut fler bostäder på ett större område kunnat ökas. Rådet inskräper därför att värdefull naturmark fredas från bebyggelse liksom att kvarter 2 och 4 bör utgå. I förslaget anges att spridningskorridorer kan fungera fortsatt via bebyggelse över till kolonilotterna, dock är spridningskorridorer över naturmark att föredra.

Rådet uppfattar att den höga exploateringen i förslaget bygger på att flygplatsen läggs ned och att hela fältet omvandlas till en ny stadsdel. Men om flygplatsen blir kvar blir detta en stadsdel vars exploateringsnivå blir mycket apart i relation till omgivande bebyggelse. Det står också klart att bullergränsen för flyget har varit bestämmande för utformningen av hela detaljplanen. Detta resulterar på ett olyckligt sätt i att de stadsmässiga kvalitéerna som eftersträvas inte uppnås eftersom förslaget tvingas in i en långt driven separation med bostäder i en del och verksamheter i en annan. Den blandning som strukturen ser ut att skapa misslyckas därmed. Rådet anser vidare att Stockholmshus i sex våningar är främmande i Bromma och att skalmötet längs Kvarnbacksvägen med Riksbys smalhus i tre våningar är särskilt problematiskt. När Stockholmshusen som är utformade för att vara fyra våningar eskaleras till närmast det dubbla förrycks proportionerna och kullkastar förslagets ambition om ”utgångspunkt i de lokala kvalitéerna”.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

10535 Stockholm
Telefon 0850829766
Växel 08-50829000
susanne.hoglin@stockholm.se
stockholm.se/skonhetsradet

Beskrivningen av övriga bostadskvarter är föredömligt schematisk med tydliga principer för kvarter, burspråk, bottenvåningar, gatumiljöer och sektioner och rådet uppskattar det större greppet med ovanligt många kvarter i en och samma plan vilket ger möjlighet till mer överblick. Däremot är skolornas och förskolornas friytor för små, vilket inte är rimligt för en stadsdel i ytterstaden. Gällande kollektivtrafik planeras i förslaget endast för buss, bil, gång- och cykeltrafik, vilket innebär att den tätaste delen av Bromma, som detta skulle bli, samtidigt skulle vara den som ligger längst från kapacitetsstark kollektivtrafik. Sammantaget finner rådet inte att detta är god stadsplanering då en täthet av liknande slag kräver tunnelbana eller spårväg.

I mars 2021 skickade rådet en skrivelse till kommunfullmäktige (*Bromma flygplats, påbörjan av översiktligt planarbete, SR 2021/16*) med begäran om att en helhetsplanering påbörjas för Bromma flygfält med närmaste omgivningarna så att inte enskilda planer låser förutsättningarna för hur flygplatsområdet kan förnyas i framtiden. Rådet har ännu inte fått svar på skrivelsen men konstaterar att föreliggande planförslag utgör ett exempel på de farhågor rådet framförde.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2022-01-28
Inez Margareta,Olofson	2022-01-28